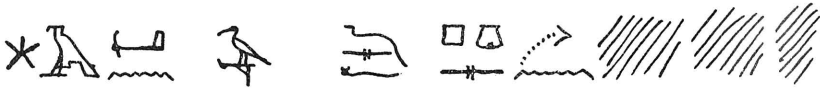
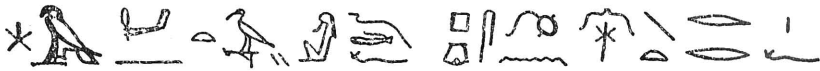

תואר מצרי לסופר מלומד.

מאת י. פולוצקי

המצבות של תקופת הביניים השניה שנמצאו באַדְפֹּ מהוות סוג בפני עצמן: אפשר להכירן מיד על-פי סימנים אופייניים שבסגנון הירוד והמרושל. כתובותיהן ה"אבטיבואוגראפיות" אינן מצטיינות במקוריות רבה: המליצות שמהן הן מורכבות שאובות בדרך כלל מהמקורות הקלאסיים: רובן ככולן ממצבות השושלת ה"ב ומקצתן ממצבות תקופת הביניים הראשונה. מועטות עד למאוד מליצות שיש לראותן—עד כמה שידוע כיום—כיצירת אותה התקופה. במקרים כאלה רשלות החקיקה עלולה ביותר להקשות על הקריאה. רצוני להביא כאן דוגמא לכך.

לפני 30 שנה פרסם ג. דאָרְסִי באותיות־דפוס בלֶבְדוּ מצבה (קאהיר, יומן הכניסה מס' 46200) שבעליה היה "הרִי־חֵב" Lector Priest של האל חור. אחרי שמו ותוארו של בעל המצבה באה מליצה בת שתי צלעות אשר צורתה אינה מניחה את הדעת.

למעלה: כתובת קאהיר. — למטה: כתובת ברלין.

האמן שכח תחילה את שמו ותוארו של אביו של בעל המצבה והוסיף בין השיטין את המלים "בן פלוני וכו'" אלא שטעה וחזר על המלה "בן" בסוף השורה הנוספת. מילה מיותרת זו הטעתה את דאָרְסִי. מתוך הנחה שאחרי "בן" צריך לבוא שם ותואר הוא קרא $dw^3 Hr$ "l'adoreteur Horus", בשעה ששני הסימנים האלה שייכים למליצה.

ייתכן שאי-אפשר היה לתקן את השיבוש בוודאות אלוּלִי כתובת אחרת, חרותה על-גבי קסת (ברלין מס' 7798), שבה חוזרת אותה המליצה אלא שמהצלע השנייה נותרה רק המלה הראשונה. שתי הכתובות משלימות זו את זו השלמה אידיאלית: על-פי כתובת ברלין אפשר לתקן את המשובש בכתובת קאהיר וכתובת קאהיר ממלאת את הַלְקוּי בכתובת ברלין. והנה המליצה בצורתה המתוקנת והשלמה (3):

$sb^3. n Dhwti^2 ds. f, pgs. n S\check{s}^3 t r r^3. f$

"אשר למדו (או תִּנְכּוּ) האל תחות בעצמו, אשר ירקה האלה סשאת לתוך פיו. תחות וסשאת שניהם ממונים על כל מה ששייך למלאכת הסופר (4), מסתם כתיבה ועד קריאת "ספר המתים" על-ידי ה-Lector Priest (5). ע"י רוק פיה מעבירה סשאת אף פי חניכה את הכשרונות המקצועיים שהיא סמל להם.

(1) עיין G. Daressy, *Ann. Serv.* 17, p. 238

(2) ר' Aeg. Inschriften aus den Kgl. Museen zu Berlin, I, S. 264

שמו של אחד המלכים החקסוסים ("אבפי"). תאריכה איפוא סמוך לתאריך המצבה הנ"ל.

(3) מליצה זו אינה רשומה באוצר המליצות של J. Janssen, *De traditioneele*

Egyptische Autobiografie voor het Nieuwe Rijk (Leiden 1946)

(4) עי' למשל P. Boylan, *Thoth the Hermes of Egypt* (Oxf. 1922), p. 210 f.

(5) עי' למשל H. Kees, *Totenglauben und Jenseitsvorstellungen der alten Aegypten*

(Leipzig 1926), S. 166